

prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (jud: V. Pîslariuc)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: I. Secieru, V. Mihaila, Iu. Cotruță)

Î N C H E I E R E

7 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Maria Dînga, reprezentată de avocatul Liliana Leanca,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Dînga împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat Orhei, Agenției Relații Funciare și Cadastru, Întreprinderii de Stat „Institutul de proiectare pentru Organizarea Teritoriului”, Primăriei comunei Trebujeni, intervenienți accesorii Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și Instituția Publică Rezervația Cultural-Naturală „Orheiul Vechi” cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, obligarea efectuării lucrărilor de identificare la fața locului cu stabilirea hotarelor terenului și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 16 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La data de 27 iulie 2018, Maria Dînga a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectorului Fiscal de Stat Orhei, Agenției Relații Funciare și Cadastru, ÎS „Institutul de Proiectare pentru organizarea teritoriului”, Primăriei Trebujeni, intervenienți accesorii Ministerului Culturii (actualmente Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și Instituției Publice Rezervația Cultural-Naturală „Orheiul Vechi” cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, obligarea efectuării lucrărilor de identificare la fața locului cu stabilirea hotarelor terenului și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 01 decembrie 2007 a decedat tatăl ei, Șeptelici Gheorghie.

Reclamanta a susținut că după decesul acestuia, ea a intrat în posesia bunurilor rămase ca masa succesorală, care era constituită din următoarele bunuri imobile: teren - grădină-vie cu nr. XXXXX0383 (conform planului de încadrarea în zonă) cu suprafața de 0,075 ha, și teren arabil cu nr. cadastral XXXXX0600, cu suprafața de 0,0892 ha, amplasate în r-l Orhei, c. Trebujeni, s. Butuceni.

A relatat că în privința bunului imobil - teren arabil cu nr. cadastral XXXXX0600, cu suprafața de 0,0892 ha a primit certificat de moștenitor testamentar și a înregistrat dreptul de proprietate la OCT.

Cu referire la bunul imobil teren cu nr. XXXXX0383 cu suprafața de 0,075 ha, grădină-vie, amplasat în r-l Orhei, c. Trebujeni, s. Butuceni, reclamanta a afirmat că a intrat în posesiunea acestuia, adică îl posedă și îl folosește până în prezent în calitate de proprietar, circumstanțe care se dovedesc prin faptul achitării impozitului funciar, prelucrării acestui teren și prin actul de constatare eliberat de Primăria, c. Trebujeni, s. Butuceni, r-l Orhei.

A indicat reclamanta că până în prezent este în imposibilitate de a înregistra dreptul de proprietate asupra bunului imobil, teren grădină-vie cu nr. XXXXX0383 cu suprafața de 0,075 ha, amplasat în r-l Orhei, c. Trebujeni, s. Butuceni, deoarece conform informației oficiale furnizate de către OCT Orhei, prin avizele cu nr. 01-03/28 din 13 februarie 2017 și cu nr. 01-03/62 din 21 aprilie 2017, de către ÎS „IPOP”, prin scrisoarea nr. 01-6-10/413 din 26 mai 2017, de către Primăria com. Trebujeni, prin certificatul nr. 35 din 31 iulie 2017, terenul cu nr. cadastral XXXXX0383 cu suprafața de 0,075 ha situate în s. Butuceni, com. Trebujeni, r-l Orhei se suprapune cu terenul nr. cadastral 647210099 situate în s. Butuceni, com. Trebujeni, r-l Orhei, care aparține cu drept de proprietate Statului Republica Moldova, Ministerul Culturii și este transmis în folosință Complexului muzeal „Orașul medieval Orhei” prin Hotărârea Guvernului RM din 21 aprilie 2003.

Astfel, reclamanta a relatat că conform art. 15/1, art. 15/2, art. 16, 18, 19 al Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25 februarie 1998, hotarele fixe ale terenurilor se stabilesc prin marcarea hotarului terenului la fața locului prin punctul de hotar cu racordarea acestora la punctele de reper sau la obiectele capitale din apropiere. Hotarul fix se stabilește în baza actului de constatare pe teren coordonate împreună cu proprietarii terenurilor adiacente. La stabilirea hotarului fix se întocmește în mod obligatoriu planul geometric al terenului.

Pentru asigurarea posibilității înregistrării dreptului de proprietate asupra bunului imobil, teren grădină-vie cu nr. XXXXX0383 cu suprafața de 0,075 ha, amplasat în r-l Orhei, c. Trebujeni, s. Butuceni, reclamanta a înaintat la 02 martie 2018 către Agenției Relații Funciare și Cadastru, Institutul de Proiectare pentru Organizarea Teritoriului și Primăria com. Trebujeni, solicitare privind efectuarea lucrărilor de identificare la fața locului cu stabilirea hotarelor fixe a bunului imobil, terenul nr. XXXXX0383 cu suprafața de 0,075 ha, grădină-vie amplasat în r-l Orhei, c. Trebujeni, s. Butuceni.

Or, prin scrisoarea nr. 01-6-10/ 305 din 06 aprilie 2018 emisă de către Institutul de Proiectare pentru Organizarea Teritoriului în efectuarea lucrărilor solicitate i s-a refuzat pe motiv că nu este proprietar al acestui bun.

Reclamanta a solicitat constatarea faptului acceptării succesiunii rămase în urma decesului tatălui său, Șeptelici Gheorghie, asupra bunului imobil teren cu nr. XXXXX0383 (conform planului de încadrarea în zonă) cu suprafața de 0,075 ha, grădină-vie, amplasat în r-l Orhei, c. Trebujeni, s. Butuceni; obligarea Agenției Relații Funciare și Cadastru, Institutul de Proiectare pentru Organizarea Teritoriului și Primăria com. Trebujeni să efectueze lucrări de identificare la fața locului cu stabilirea hotarelor fixe a bunului imobil terenul nr. XXXXX0383 cu suprafața de 0,075 ha, grădină-vie amplasat în r-l Orhei, com. Trebujeni, s. Butuceni și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 11 noiembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Central cererea de chemare în judecată depusă de Maria Dînga împotriva Inspectorului Fiscal de Stat Orhei, Agenției Relații Funciare și Cadastru, ÎS „Institutul de

Proiectare pentru organizarea teritoriului”, Primăriei Trebujeni, intervenienți accesorii Ministerului Culturii (actualmente Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și Instituției Publice Rezervația Cultural-Naturală „Orheiul Vechi” cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, obligarea efectuării lucrărilor de identificare la fața locului cu stabilirea hotarelor terenului și încasarea cheltuielilor de judecată, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 13 noiembrie 2019, Maria Dînga a declarat apel, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 16 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Maria Dînga și s-a menținut hotărârea din 11 noiembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Dînga împotriva Inspectorului Fiscal de Stat Orhei, Agenției Relații Funciare și Cadastru, ÎS „Institutul de Proiectare pentru organizarea teritoriului”, Primăriei Trebujeni, intervenienți accesorii Ministerului Culturii (actualmente Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și Instituției Publice Rezervația Cultural-Naturală „Orheiul Vechi” cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, obligarea efectuării lucrărilor de identificare la fața locului cu stabilirea hotarelor terenului și încasarea cheltuielilor de judecată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, a considerat corectă și legală soluția instanței de fond cu privire la netemeinicia cererii de chemare în judecată depuse de Maria Dînga.

Conform materialului probator și anume din conținutul certificatului de calitate de moștenitor din 11 octombrie 2016 și certificatului de moștenitor testamentar din 18 octombrie 2016, Colegiul a reținut că la 01 decembrie 2007, a decedat tatăl reclamantei, Șeptelici Gheorghie.

La caz, Colegiul a menționat că Maria Dînga a pretins constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul lui Șeptelici Gheorghie, asupra terenului - grădină-vie, cu nr. cadastral XXXXX0383, cu s-0,075 ha, amplasat în com. Trebujeni, s. Butuceni, r-l Orhei.

Reținând prevederile art. 1432, 1440, 1444 Cod civil, Colegiul judiciar a reiterat că din conținutul certificatului de moștenitor testamentar rezultă cu certitudine că Șeptelici Gheorghie a întocmit testamentul cu nr. 2562 din 23 iunie 2003, prin care a testat averea sa în favoarea fiicei sale, Maria Dînga. Astfel, averea succesorală a constituit: terenul cu modul de folosință-grădină cu suprafața de 0,0892 ha, situat în r-l Orhei, com. Trebujeni, s. Butuceni, nr. cadastral XXXXX600.

Or, instanța de apel a învederat că conform informației din Registrul bunurilor imobile din 03 martie 2019, terenul cu nr. cadastral XXXXX.383, (nr. cadastral vechi XXXXX.099), cu suprafața de 0,7818 ha, situat în r-l Orhei, com. Trebujeni, este înregistrat cu drept de proprietate după Republica Moldova din data de 02 noiembrie 2006, fiind transmis în folosință IP Rezervația Cultural-Naturală „Orheiul-Vechi”.

Totodată, Colegiul a reținut că în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 476 din 21 aprilie 2003, „Cu privire la atribuirea unor terenuri Complexului muzeal „Orașul medieval Orhei”, în conformitate cu prevederile art. 8 din Codul funciar, Guvernul Republicii Moldova, a hotărât: Se atribuie în folosință Complexului muzeal „Orașul medieval Orhei” - 123,78 hectare de terenuri

proprietate publică a statului din extravilanul com. Trebujeni, județul Orhei, inclusiv 92,53 hectare (4,04 hectare teren arabil, 27,35 hectare pășune și 61,14 hectare alte terenuri) din fondul apelor și 31,25 hectare pădure din fondul forestier al Întreprinderii de stat pentru silvicultură Orhei; Se stabilește că Complexul muzeal „Orașul medieval Orhei” beneficiază de prioritate la răscumpărarea terenurilor proprietate privată cu vestigii arheologice de importanță deosebită (66,6 hectare), incluse în perimetrul său; Se ia act de decizia Consiliului com. Trebujeni, prin care în folosința Complexului muzeal „Orașul medieval Orhei” au fost transmise 61,34 hectare de terenuri proprietate publică a acestei unități administrativ-teritoriale; Primăria com. Trebujeni și Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului al Agenției de Stat Relații Funciare și Cadastru vor asigura, la cererea Complexului muzeal „Orașul medieval Orhei”, realizarea proiectului de atribuire a terenurilor, eliberând deținătorilor de terenuri și beneficiarului funciar documentația respectivă, precum și titlul de autentificare a dreptului noului deținător de terenuri; Până la autentificarea dreptului noului deținător, terenurile atribuite prin prezenta hotărâre rămân în folosința foștilor deținători.

Conform deciziei Consiliului com. Trebujeni nr. 5.5 din 10 octombrie 2012, „Cu privire la aprobarea actelor de delimitare a terenurilor proprietate publică și a planurilor geometrice proprietate publică a statului”, au fost aprobate actele de delimitare a terenurilor proprietate publică și planurile geometrice ale terenurilor proprietate publică a statului în vederea rectificării hotarului terenurilor proprietate publică și privată din cadrul Rezervației Cultural-Naturale „Orheiul Vechi” după cum urmează: nr. cadastral 6472100099 (în prezent XXXXX.383), suprafața 07818 ha (proprietate publică a statului) nr. cadastral XXXXX102, suprafața 54,0517 ha (proprietate publică a statului) și nr. cadastral XXXXX0100, suprafața 33,8233 ha (proprietate publică a statului). Iar, conform Actului de constare a corectitudinii delimitării terenurilor proprietate publică aflate în gestiunea Rezervației cultural-naturale „Orheiul Vechi” din 24 august 2012, care a fost aprobată prin Ordinul Ministrului Culturii nr. 209 din 03 septembrie 2019, în urma examinării la fața locului, de către Comisia de constatare a corectitudinii delimitării terenurilor proprietate publică aflate în gestiunea Rezervației Cultural-Naturale „Orheiul Vechi” și anume a terenului cu suprafața de 0,7818 ha, delimitării și stabilirii hotarelor terenului, la pct. 2 Comisia a constatat că suprafața reală a terenului proprietate publică corespunde ce cel nominalizat în Hotărârea Guvernului nr. 476 din 21 aprilie 2003, erorile constatate fiind doar în registrele cadastrale. Proprietatea reală a statului rămâne la fel cum este indicată în actele normative.

Astfel, prin prisma art. 320 alin. (1)-(3), 337 Codul civil (în redacția de până la 01.03.2019), Colegiul a punctat că dreptul de proprietate asupra terenului cu numărul cadastral XXXXX.383, în privința căruia se solicită a fi constatat faptul acceptării succesiunii este înregistrat în Registrul bunurilor imobile, proprietar fiind statul Republica Moldova, înregistrat la data de 02 noiembrie 2006 (f.d. 28) și nu face parte din patrimoniul succesoral al defunctului Șeptelici Gheorghie, înscriere care în temeiul art. 497 alin. (1) Codul civil (în redacția de până la 01.03.2019), se prezumă autentică și completă până la proba contrară.

Prin urmare, instanța de apel a reliefat că terenul litigios a fost înregistrat cu dreptul de proprietate după Statul Republica Moldova la data de 02 noiembrie

2006, datele din Registrul bunurilor imobile fiind accesibile tuturor, iar la data decesului defunctului Șeptelici Gheorghie, 01 decembrie 2007, bunul menționat nu-i aparține cu drept de proprietate acestuia, astfel, nefiind posibil de reținut argumentele invocate în apel precum că Maria Dînga prin acceptarea unei părți din bunurile din masa succesorală de fapt a acceptat toate bunurile, inclusiv și bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX383 cu suprafața de 0,075 ha.

Reieșind din cele relatate Colegiul a considerat că prima instanță corect a punctat că Maria Dînga a acceptat succesiunea după decesul tatălui său, Șeptelici Gheorghie, în privința întregului patrimoniu succesoral, or, odată ce reclamantei i-a fost eliberat certificat de moștenitor, se confirmă faptul că reclamanta a acceptata succesiune.

Subsidiar, instanța de apel a considerat neîntemeiate și pretențiile cu privire la efectuarea lucrărilor de identificare la fața locului și stabilirea hotarelor terenului, rămas după decesul lui Șeptelici Gheorghie.

La 17 august 2020, Maria Dînga, reprezentată de avocatul Liliana Leanca, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu adoptarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că instanțele de judecată au aplicat eronat normele de drept material, ceea ce a dus la soluționarea greșită a cauzei, au interpretat eronat legea precum și materialul probator, iar erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Totodată, în susținerea recursului s-au indicat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând totodată conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanța de apel a normelor legale aplicabile speței.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 16 iunie 2020.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei deciziei motivate prin scrisoarea de însoțire din 10 iulie 2020 (f.d. 223, Vol. I), însă la actele cauzei nu se regăsește dovada recepționării acesteia de către recurentă.

Astfel, recursul declarat la 17 august 2020, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La data de 01 septembrie 2020, prin scrisoarea de însoțire nr. 2ra-1362/2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data recepționării (f.d. 10, Vol. II), care a fost recepționată de intimați la 03-04 septembrie 2020 (f.d. 12-16, Vol. II).

Astfel, la 17 septembrie 2020, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a depus referință la recursul declarat de Maria Dînga, prin care a solicitat respingerea acestuia ca inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului declarat de Maria Dînga, reprezentată de avocatul Liliana Leanca, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul ca inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Maria Dînga, reprezentată de avocatul Liliana Leanca, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă,

din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursul declarat de Maria Dînga, reprezentată de avocatul Liliana Leanca, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Maria Dînga, reprezentată de avocatul Liliana Leanca, împotriva deciziei din 16 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat